Länstidningen

Onsdag den 25 maj 1977

Applåder för Henrys dansare...

SÖDERTÄLJE (LT). Inropningarna var många och applåderna ville aldrig ta slut efter Svensk Folkdansensembles premiär på Södertäljes Estrad. En stor och sakkunnig publik mötte Henry Sjöberg och hans skickliga dansare. Entusiasmen och glädjen var stor — både på scen och i salong! Det var ett rikt och varierat program som de båda regissörerna Henry Sjöberg och Lilian Karina hade arbetat fram — från det högtidligt rituella i bröllopsdanserna, Daldansens grace i Anders Selinders 1850-tals version fram till det uppsluppna leklynnet i en annorlunda kadrilj-kavalkad och tävlingsdansernas maskulina styrkedemonstration.

— En gång var de här danserna en del av vårt livsmönster. I dag hotas de av utplåning. Därför har den här ensemblen kommit till — och för att visa er att folkdans är den trevligaste av fritidsaktiviteter, sade Henry Sjöberg i sitt inledningsanförande.

Ljuv som en majdag var flickornas "Banddans" — en inledning till forna tiders bröllop.

— Programmet inleddes med en "blandning" av de sånglekar" som fram till sekelskiftet var allas vår egendom — i scenbearbetning av **Gösta Jernström** och Kaljo Klaman.

Dansarnas dräkter lyste festligt mot scenens ljusa fondvägg — röda toppluvor, vita huvudklutar, gula byxor, vackert randade kjolar. Med påtaglig glädje mötte publiken alla de gamla lekarna.

Med varsam innerlighet sjöng ett dansarpar "Ensam går jag här och vankar, söker efter vännen min" — och omfamnade ömt varann. Och hastigt växlade man om till det uppsluppet humoristiska, till den folkliga visans ordglädje: "nicka, dicka, dej. . ."

— Att dansa kadrilj var ett omtyckt nöje under 1800-talet. I Sydsverige, framförallt i Skåne, dansade man kadrilj in i början på vårt århundrade. Det berättas om skånska kadriljuppställningar med upp till 50 par! Men vi vill visa kadrilj i vår egen sättning, sade Henry Sjöberg och gav plats på scen åt sina dansare.

Det blev det omaka parens kadrilj. Där dansade bondens dotter med herrgårdens elegant i hög hatt. Där hoverade sig sekelskiftessprätten för herrgårdsfröken. En sprallig tös med jazz i benen dansade kadrilj på sitt alldeles egna, charmfulla sätt. Och publiken skrattade, applåderade, jublade! För det här var en dans med skådespeleri och glad pantomim. . .

■ EN SVENSK CARMEN

1843 firade Karl XIV Johan sitt 25:e regeringsår med ett "Nationaldivertissement" på Kungliga Teatern. Då var det premiär för balettmästaren Anders Selinders "Daldans". På Estrads scen fick publiken åter möta den graciösa originalkoreografin.

Det unga dansarparet tog fint **fram skönheten i den selinderska koreografin. Och flickans** kjol lyste flammande röd som hos en svensk Carmen.

Gamle Selinder hade också signerat Estrad-programmets "Vingåkersdans" — som ursprungligen sjapades till "Värmlänningarna", det goda året 1846. Från början av vårt sekel står dansen på de flesta folkdanslags repertoar. En slitstark klassiker!

■ SKÖN OCH ALLVARSAM

Till den glömda delen av den gammalsvenska dansrepertoaren hör bröllopsdanserna. — På de gamla bröllopen hände allt till musik, underströk Henry Sjöberg — och låt dansarna visa sex av de gamles danser.

Ljuv som en majdag var den inledande "Banddansen". Med blomstersirade band i halvcirkel dansade flickorna i ring — en sirlig dans med intrikat förning av banden. Sköna var mönstren som bildades av dansare och försommargrönska.

Ceremoniell och allvarsam — med stänk av vemod — var "Dansa kronan av bruden". Med utslaget hår under den höga, blomprydda brudkronan, klädd i vitt, fördes bruden in. Vitt var det band hon fick bundet över ögonen — för att pröva sin krona på sina tärnor.

Skön och allvarsam som en bauersk sagoprinsessa bars hon runt på starka armar — och rytmen dunkade som hjärtslag.

■ PRIMITIVT BESVÄRJANDE

Långt bakåt i tiden tyckte man sig förd när man såg Svensk Folkdansensembles "björndans". Den upplevde man som primitivt besvärjande — som hällars djurmålningar. Under de tunga björnfällarna rörde sig dansarna i rytmiska lufsanden.

Men "björndanserna" hade också sin komiska poäng. Vildsint jagade brunbjörnen sin pisksnärtande domptör. . .

— De gamla tävlingsdanserna var styrke-, vighets- och nykterhetsprov. De hörde till festerna förr och dansades mest av män, förtydligade Henry Sjöberg. Och nog gav d eunga dansarna allt av kraft och vighet i sin "Skinnkompass", "Halling", "Lappdans" och "Krokdans" — i munter envig, under glada tjoanden. En efter en virvlade de ut i sidkulisserna i temperamentsfulla volter.

■ POLSKA I DUBBELEXPONERING

Lustig var Henry Sjöberg och Lilian Karinas dubbelexponering av "Västgötapolska" — först i Lotten Ahströms version från 1906 — och sedan i uppjazzad, 20-tals version — med dansare i halmhatt, med polkagrisrandiga västar och eleganta promenadkäppar att ge extra ljusaccenter med.

1700-tals tradition hade kustlandskapens "engelskor", en elegant dans med snabbt fotarbete, som dansades i strängt svart och vitt. Danssviten hade inkomponerade drag från olika landskap — från Bohuslän, Skåne, Sörmland.

■ PANTOMIM KRING KORNHAMNSTORG

Från medeltiden och fram till valsens genombrott hörde polskan till våra vanligaste danser. Till Kornhamnstorg en lördag med torgkommers 1882 fördes man i Folkdansensemblens uppsluppna polskepotupurri som blev till en hel, liten innehållsrik danspantomim — med både stolta husarer och glada "söderamrisar".

CHRISTER DUKE
ROLAND THUNHOLM
(Foto)